

სენიის უპრცელი

სურათებიანი დამატება



პირუტყვთა მფარველი

დ. კარნაიკისა

1

აიენის მახლობლად იდგა მურია და ელოდა, როდის გამოუტანდა მზარეული დამზადებულ საქმელს.

ჩვეულებრივ მურის ნახევარ საათზე მეტი არ უზღებოდა ცდა; იცოდა ღრე თავის სადილობისა, სწორედ შუა დღისას მივიღოდა ხოლმე აიენთან და იწყებდა კულის ქნევას. თვის ამ თხოვრების წამის შემდეგ განდებოდა მზარეული დღის თიხის ჯამით,—და მურია სადილობდა. მგარამ მიუღი სათი, როგორც დღეს, არასოდეს არ უცდია. რათა გაახსენოს თავისი თავი მზარეულს, მურიამ ოჯახულ შეწყვეტა.

აბა, უსაფუოდ დაიფიცდა მზარეულს... ესეთია ძაღლის ცხოვრება!..

მურია ავიდა აიენზე და კარებთან გაჩერდა. სამზარეულოში პრაივი არ იყო. ერთის წუთის ყოყმანის შემდეგ შევიდა შიგა და ტაფაში მშვენიერად მოხარკული ვარია დანიშნა. საუცხოვო სუნნი ეცა მურიას. სიმშლისაგან მოთმინება დაკარგულმა თავი ეღარ შეიმგარა; აუჩქარებლად და კულის ქნევით მიუახლოვდა ტაფას, წინა ფეხებით სკამზე შედგა, დაავლო კბილები ვარიის და... მოჰკურცხლა.

მურია ლაზათიანად აიენის მახლობლად მოთავსდა, შემდეგ ვარია ბანჯგელიან ფეხებში ჩაიღო და აღტაცებით ჰამა დაუწყაო. არას ღროს მურიას ამისთანა გემრიელი საქმელი არ უნახავს. მურიას ეგონა, სიზმარში ვხედვ ვარიის ამ წითლად დაბრწყულ ძველებსაო. სქამა და არ უჯერებდა თავის თავს, იმევე ღროს ღრინავდა, ეშინოდა, სხვა ძაღლები არ შეეღობებოდნენ ეზოში და არ წაერთმიათ მშვენიერი სადილი. მოულოდნელად აიენზე მზარეული გამოჩნდა. მურიამ, დანახა რა იგი, მოკრძალებით და მაღლობის ნიშნად კარვის სადილის მომზადებისათვის კულის ქნევა დაიწყო. მზარეულმა კი, გაოცებულმა და გაიკვირებულმა, ძაღზე შეჰკეთლა.

—ოჰ, შე ვერანავ! რა უწენია ამ მუდრეგს!.. ვარიის ვარიის!..

მზარეულმა საქაროდ ჩაიბრინა კიბუნდ და, რაც ძალი და ლუნე ჰქონდა, ჩაბრტყა მურიას ფეხი კბილებში. მურიამ შერდინა, წამოხტა, ამოიძევა კული და ვარიიანად მოჰკურცხლა.

—დაიჭოთ ვე ოხერი! დაიჭოთ ვე ვერანა!—ჰყვიროდა მზარეული.

მურია მიჰვიარდა ალაყაფის კარებს, მგარამ იქ მოულოდნელად გზა მეგზოვემ გადაუღობა, რომელმაც ღონიერად მოსცხო ცოცხის ტარი. მურიამ შეჰღრინა და გავარდა ჰუნაში. მეგზოვემ გააყოლა აგურის ნატეხი და მობრტყა უკანა ფეხში. ძაღლმა კილვე შეეშუღლა და კოჭლობით რამდენჯერმე გადახტა. მეგზოვე და მზარეული დაეწივნენ მურიას და დასცეს ძირს.

—აი, შე წუწუკო!—ჰყვიროდა მზარეული და უვაპუნებდა ფეხებს გვერდებში.

ძაღლი ხან ღრინავდა, ხან კილვე წამტუნებდა. ბოლოს, როდესაც ცხვირში მგარა ჩასცხეს, ისე გაბრაზდა, რომ კბილების ღრქნით კლთაში სწედა მზარეულს.

—აი, შე ვერანავ, ეკბინები კილვეს!—შეჰყვირა მზარეულმა და გამეცებულმა დაუწყაო ცემა ორივე ფეხით; მეგზოვეც გულმოდინედ, თითქოს სამსახურის მოვალეობას ასრულებსო, უტყაპუნებდა ცოცხის ტარით მურიას გვერდებში... ხალხი შეგროვდა. აქთა-იქიდან ამჩნევდნენ მეგზოვეს და მზარეულს: ახია მავაგე, დაკათ, დაკათ!

მურია თითქმის აღარც-ი ინძროდა.

ვიღაც სუფიად ჩაკეულმა ცილინდრიანმა გარკლივა ხალხის ბრბო, მიუახლოვდა ძაღლს, ხელი ჰჭრა მზარეულს და შეჰყვირა: აგარდავო!

ორი წამის შემდეგ წესიერების დამცველი იქ განჩადა.

—წაიყვავე ეს მეგზოვე და მზარეული პოლიციაში!—გადატრთი უთხრა ცილინდრიანმა.—შეადგინეთ ოქმი, რომ ესენი ცემათა ჰკლავდნენ ძაღლს.

—პოლიციაში, რათა ბატონო ჩენე ძაღლს ჰკლავს ვისწავლით... ძაღლი ჩენია...—აუხსენა მეგზოვემ,—რაც გვიჩან, იმას უნათნო. თქვენ, ბატონო, რა ხელი გეჭვ ჩემთან, მეგზოვესთან! მე სხვა ვინმე კი არ გგეგნოთ, მე მეგზოვემ გახლავართ!..

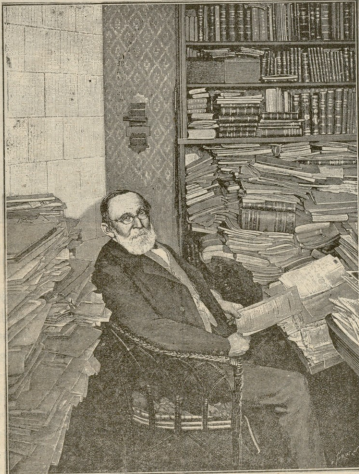
—წესიერების დამცველო! ესლავე წასხი ესენი პოლიციაში. მე ვთხოვლავ ამას, ვთხოვლობ, როგორც წვერი პირუტყვითა მფარველ საზოგადოებას! გუყურებთა?... აი ჩემი

მოწმობა... მეც მალე მოვალ... წასხი უშეკელა!...—სთქვა ცილინდრიანმა ბრძანების კლითით.

—ავასრულებ თქვენს ბრძანებას!—უთხრა წესიერების დამცველმა და ხელი ჰკლავდა მიიტანა მოჩიხლების ნიშნად.

II

სტეფანე ბარბაკით მიდიოდა ჰუნაზედ. მშვიტი იყო.



† რ. ვარსკვლა (იხ. «სენის ფურცლი» № 1906).

დრო-გამოშვებით სახე ეღმეპებოდა და კბილებს აკრაქუნებდა, თითქოს რაღაც ტკივილი აწუხებდა.

მდღერად მორთული მანდილოსანი შეჭვდა. სტეფანე შეჩერდა, ვადაღდა განხედ, მოიხადა ქუდი და გაუწოდა ხელი ქალბატონს:

— მოწყალება მოიღეთ... ღვთის გულისთვის... კეთილო... ქალბატონო... ეს რამდენიმე დღე არაფერი მიჭამა...

— მთვრალი ხარ და მოწყალებას კი თხოულობ!.. არაყის დაღვევის მაგიერ პურს იყიდი! არაყისთვის მაღლ ვიშოვნა ფული?... უსინდისოე! — მოიხადა ქალბატონმა და გაუღდა გზას.

— დამალვინებს მუქთად, ქალბატონო... არაყი შემთავაზეს და პური არ მიჭამეს... მასხარად ამიგდეს... ყავახანაში მოწყალებისთვის შევედი... ვაჭრებმა დამინახეს... მიმიბრძეს... „გაიყარე ყურიში ნემსი ძველიაო“, მიიბრძეს ვაჭრებმა, და პურს გავეჭიკე. მეც გავიყარე, აი, ქალბატონო, ეხლაც ყური სისხლიანი მაქვს, ამისთვის ორი ჭიკა არაყი დამალვინებს, შესატანებელი კი არა მომცეს რა... — თან მისდევდა და თან ეუბნებოდა სტეფანე ამ სიტყვებს. — არაყის დაღვევის შემდეგ შიმშილი გამოიკველიდა... ვაიმეტეთ რამე!..

— მოშორდები თავიდან თუ არა?... — შეუტია მანდილოსანმა. — თუ არ მოშორდები, წესიერების დამკველს დაუფიქრებ...

სტეფანე გაჩერდა, დაიხურა ქუდი, მოიჩინა კეფა და ისევ განაგრძო გზა.

— ვიცი რომ არას მომცემენ!... — ბურტყუნებდა სტეფანე. — რისთვის ჩაველორწე ის არაყი!.. პურის ქერქი მაინც მომეცა ეხლა... არაინ არას მომცემს!.. ოხ, ღმერთო!

გზაში, თითქოს ვანგებ, ყოველს ნაბიჯზედ სტეფანეს სხვა-და-სხვა სანოვავის შალაზია მხედებოდა... ფანჯრებთან გამოედგათ შემწვარი იხები, ძეხვები, ლორები, ქაღები და სხვა. ამის დანახვად შიმშილი უფრო უძლიერდებოდა და უმწვევდებოდა.

— არა, არაყისაგან სახე არეული მაქვს... არ გამოიკითხავინ. — გადაწყვეტილია სთქვა და ცოტა მოფიქრების შემდეგ შევიდა მეწვრილობის ღუბანში. დახლში ტახივით ჩასტყებელი მელუნე იდგა.

— პური მაქვს! შვირი ვარ... — უთხრა სტეფანემ.

— აქედან დამეკარგე, ლითო მაწინაწოლე! — შეუტია მელუნემ.

შიმშილით თავდავიწყებულმა სტეფანემ, რომელსაც აღარა ახსოვდა რა ჭამის მეტი, უცხად დასტავა ხელი ძეხვის ნაჭერს და გამოავარდა გარეთ.

— დაიკით, ქურდი! — დაიყვირა მელუნემ. — დაიკით! სტეფანე ვარბოდა ბარბაკით, თან ხარბად ჰტეპავდა ძეხვს და დაუღუბავდა ჰულაშად.

— დაიკით! დაიკით ქურდი!.. ჰყვიროდნენ შთელის ქუჩის მელუნეები — დაიკით!

ორმა მებოკემ გზა გადაუღობეს სტეფანეს და თავში დაკერი ძირს დასცეს. წაჭკვის დროს ცხვირ პირი დაარტყა ჰეზუდ, რისგანაც სახე სისხლით შევლდა. მებოკეებმა ამას არ მიიქცეს ყურადღება და წიხლით შესდნენ ზედ.

— ნუ ქურდი! — დაჰყვირა ვიღამაც და წაჭკრა წიხლი სტეფანეს გვერდში.

მეორემ უსიტყვოდ წაავლო სტეფანეს თმებში ხელები, ასწია მალა და რამდენჯერმე დაუბთოთა თავი ქვაზედ.

სტეფანეს გარშემო მიწა სისხლით შევლდა. — ნუ მცემთ! — წილულულა ქვეშიდან.

ბატარა ლაწირაკმა, რომელმაც ეს არის ეხლა მოიბრძინა ხორცის ღუბანთან, ოკითხა, რა მოხდაო, პასუხს არც კი დაუცდა და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, დაარტყა სტეფანეს თავში კალთა, რომელიც ხელში ეჭირა.

— რა უღულება გავქვ, თქვე საძაგლებო, ავრე რომ სცემთ კაცს! — მოიხადა ვიღაცა ცილინდრიანმა.

— სამართლიანად სცემენ! თქვენ კი „საძაგლობა“ თქვენთვის დაიტოვეთ! — გესლიანთა უპასუხა კარის კაცმა.

მაღლ წესიერების დამკველიც გაჩნდა.

— გამიგონე! — მიუბრუნდა ცილინდრიანი იმას. — ეს მებეცემი ფეხებითა სცემენ ამ კაცს!

— რა ამაზეა? — მიუბრუნდა წესიერების დამკველი მეზოვეთ. — თქვენ კი, ბატონებო, დამიშლინით! — დაუჭიკა შამდეგ შეტრებილი.

— მოვარლობა მეწვრილობის ღუბანთან ძეხვი მოიპარა, გაიქცა, ჭეას ფეხი წამოჭრა, წაიქცა და ცხვირპირი დაღვეწა აუხსნა ერთმა მებოკემ.



ანგანანტკესა. მისგლდა საქართველოში. — გადაღებულა ტფილისის მუხუჯის კედლიდან.

— წაათრით პოლიციაში! — განკარგულენა მოახდინა წესიერების დამკველიც. — თქვენ კი, ბატონებო, დამიშლინით!.. დამიშლინით, ვიდრე პოლისურად ვთხოვთ!

— ესენი იმსთან ერთად პოლიციაში წიყიყავით! — ჩაერია ხელახლა ცილინდროსანი. — შე თვითონა ვნახე, რა უღმერთოდა სცემდნენ!

— რა საკადრისია, ბატონო, თქვენთვის ქურდის საქმეზე გარევი! — ზოხლით შენიშნა წესიერების დამკველიც.

— ლიხა, მაგრამ... მე, როგორც წვერი პირუტყვთა მფარველ...

ცილინდროსანმა აღარ დაათვა, ჩაიქნია ხელი და გაუღდა თავის გზას.

სტეფანე კი ასწივს, ჯერ თმებით, შემერ ხელებით. ერთი ხანობა შეეცადა ხელიდან გასლტომას, მაგრამ ოროდმ მუკლუკუნე და წილი წაჭკეს და მსწრაფლ დააწყარეს. შემდეგ გარდა-გარდმო ჩასდეს ტელში ორ მებოკეს ფეხთ ქვეშ, უამრავლა იმისთვის, რომ არ გადმოხტეს და არ გაიქცეს, და წაიყენეს პოლიციაში.

ენობის ფარცელი

ჟემს ბერნი—ინგლისის ჯალთი. ჟემს ბერნის ძლიან შიარული ჯალთის სახელი ჭქონდა გაყარნილი, მაგრამ მთავრობამ რადი უნარლო მისეხის გამო დაითხოვა თანამდებობიდან.

მისტერ ბერნი უნარლო და მამაშაღურად ქვეყლა ეყულას. რე ის მისურობდა, ეყულას ჰატევიცემო მოაბოვა. თუმცა ის ძლიერის ხელით სჯიდა საზრდო დამსაჯეო, მაგრამ მეტად ზრდილობიანად და თავსიანად ეტეობოდა იმით. ერთი დამსაჯეო არ დაუსჯია მისტერ ბერნის, რომ ბოდიში არ მოეთხოვა იმისთან და მაგრამ არ ჩამოეთოვა ხელი დასჯის წინ.

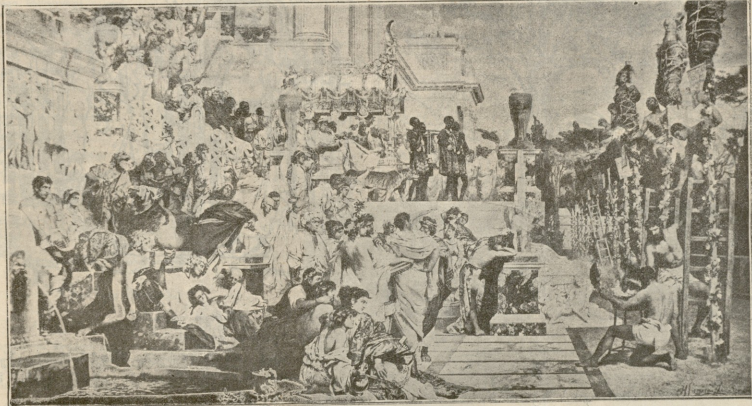
ბერნი ერთ დროს ზოლიციას აკურტი იყო და წადებოდა ჰეპრად; ერთ დროს ედასწეოდა, რომ თრევი ეს ხელობა საძამისის არას ახევეს, რომ თრახი და შვილები ფეხზე დაეყინოს და სწავლა მისცეს. რადეც ჯალთის ხელობის ძუნის შუღლა, მისტერ ბერნის ერთი აზრი ჭქონდა: „პატოსინი და სსარეგებო შრომით შუიბინის ლეუბა ზურა, რეგორც თავისთვის, ისე თავის თრახისთვის“.

მისტერ ბერნი ძლიან საყუბილანად ამბობს: „თუ რომ სჯეოდა, სსარეგებო და სსარეგებო მძინიანი, სჯის სიდოცხელე მოჰსონ, სსარეგებო იმისცე თხოვეს, რომ ჯალთის თანამდებობა

შეე მოუხს ბერნის თავისი ცოდნა სქმით ლეპტეციციანი. ელინურევის სსამართლომ არს დამსაჯეს სიკვდილი დასჯა გლეწევიტა, და ბერნის ჭაღაქ ელინურევის მსჯეულები შეედეგის წერილი მიმართა: „უმიღებლესად ეთხოვე, ნება მიბოძოთ, შეეცხრული დასჯა იმ იარის დამსაჯეს, რომლებიცსაც ელინურევის სსამართლომ მიუსჯა სიკვდილი დასჯა. შე დიდი შეგობრული განწეობილება მქონდა ჰატევიცემოს მარეუდონ (წინახელი ჯალთია), რომელმაც დაწერილობით ამასისა და გამინო ეყოელი წერილი ამ ხელობისა. შე თოჯიდა მატეს, რომელიც ბატონ მარეუდონსაც ეყოდე; ამ თოჯიდან შე ირი გეგევე, რომლებითაც უნდა შეეკრით დასსჯელებს ხელ-ფეხი—ეს ჩემი გამოცანილია. ეყოდე დონისციას ვიზირ, რომ თქვენი უნარლები დაეიხსურთ, ეყეოთ დასთანამდებობით და მიმინდობთ ამ საქმეს.“

„რე წელიწადი ეიმსხურე ზოლიციასი და შეედეგ ჩემის სურვილით დაჯანეუ სსამსხურის თავი. ჩემი უთფა-ქვეყნის არაეთარი წეხი არს სჯეს. შე დარწმუნებული ვარ, რომ სრული ემყოფიანი დარწებით, რეგორც ჩემის ნიჭით, აგრევე ამ საქმის შესრულებას სრული ცოდნით. ეყეოთ ირებო ჩემს სსამსხურს, 24 სათაში მანდ ეყენდება, რეცა ეს მანდობოთ.“

ერთი კვირის შეედეგ ელინურევის მსჯეულებმა ვინებენ ბერ-



ციცხლია მამსხლები.—სურათი სემიარდსკისა.

საპტოთი და ჰატევიცემად თოვლებოდა“. ამიტომ ბ. ბერნი ჯალთის თანამდებობას ისე ეყურებს, რეგორც ხელობას.

ამ გვარად, შეედეგ დიღის ეთემანის და მოეთქრების, ბერნის კანეცხად მთავრობას, რომ ეისრულებს ჯალთობას. ბერნის თავის წინათადაც და მსწავლეობის მარეუდონსაც დაწერილობით ჭქონდა შესწავლილი ეს ხელობა და ფეხობდა, სრავიცე ნაელები არ შეეცხრული ამ ხელობასა“. კარად ამის, ბერნის უნდოდა, რამე გლეხებს შეეტანს ჩამორჩობის საქმეში, რომ ამითი შეემსურებინს უკანასკნელი ტრევიანი უბეღურ დამსაჯეოთ. ამ უკანასკნელმა მოეთქრებამ კამედეგას ჯალთის ადეილის თხოვნა, რომელიც იმ დროს თავისთოვლი იყო.

საუბეღურად, იმის ჰატევიცემულ თრახისთან და ნათესავებს სრულიად არს სურდათ, რომ იმითი თრახის და უკანის ციცხ სავთი სსარეგებო თანამდებობა ეყისა და ამის გამო თხოვნა მთავრობის მთავრობის, რომელმაც ბერნის წინადადება არ შეეწინაა. მამან ჯალთის ადეილი სსამსხურს, რომელიც მხოლოდ რამდენიმე თვე იყო ამ თანამდებობაში.

მისტერ ბერნმა ისრებოდა ამ დროით, რომ უფრო კარგა შესწავლა ხელობა და მიმართა რეგისთვის გამოსცხილად მქენიურებს და ექიმებს, რომელი სსამსხურებს სჯობდა, რომ ექმნას დამსაჯეობა ჩამორჩობის დროს. „რადეცეც შეეცხრე—ამბობს ბერნი,—ჯალთის ადეილი დაიცავს, ისე შესწავლილი მქონდა ჩამორჩობის ხელობებზე, რომ უგეოთი ახარ შეეძლებოდა“.

რის, რომ იმისი შესადგომლობა შეეწინააბრებოდა და პირეულად თავის თანამდებობას ახსრულებს შეედეგა 31 მთავად მარტს, რადეცეც ირი დამსაჯეს სასჯელი უნდა შესრულდეს, ამისთან სწერდნენ: „თქვენ მოეგებეთ თითო დამსაჯეოცე 100 მან; ხილო თქვენი თანამქმნის სსარეგებოდა ათ-ათი მანეთი ცაცხე“.

პირეულმა დებოურმა კარკ ჩიარა, თუმცა დასჯის წინს დაღეს ახელი ჯალთი სიხილისა ძლიან შეეწეხს, რომ ამისთან საქმე იცისრა. მაგრამ შეეწეხებს საცხემზე და სსამსხურებს სულ დაეიფეხს სიხილისის ჩხრული, და ბერნი შეეცხრა შეზადებას. შეამოწმა სსარეგებობის სსამარე, თოჯიდა, ებებოდა და სე.

შეედეგ ბერნიმ „სსარეგებო რეპტევიცე“ ეამრათ. თოჯიდა მთავს ჭეხით სსეც ტომებო და ჩამოეცადა, ეკუბლებს თე ათობტომებო დამსაჯეობის სსამამე იყო და ეკუბოდა.

დასჯემ, თე შეიძლება, ასე ვსთქვეთ, ჩინებულად ჩიარა. დასაწე მსჯეულები, ექიმები, მქეცხობის წარმომადგენელი და სსამსჯეულები დარწმუნებულნი, რომ ბერნიმ დიღის ცოდნით და მოსაზრებით შესრულდა სასჯელი, ასე რომ სსარეგებო დამსაჯევი ძლიან არ უნდა დატრეულობებენ.

მისტერ ბერნი დიღის უნარლებით ქვეყოდა თავის საქმეს, რომ რეც შეიძლება ნაელებად დატრეულობებენ დასსჯევი. სსარეგებო ხეობის რეგორც ბერნის, რადეცეც საქმე იმის ხელობის შეეწეობდა და დრო ჭქონდა სსამსხურე ეამოეჩინა.

თავის ნაწერებში ბერის შემდეგი ანეკდოტი მოჰყავს:

1887 წელს ბერი მიდიოდა ანკლარი მიჰყავს: თავის ხელის კამო შიქრული იყო. კემზე ერთი მგზავრთაგანი აუღ კახა: კარდა ზღვის აუღმყოფობის, იმას აუგრდა სამხელი თავის ტკივილი, ზისსჷმება და მასთან გბლის ტკივილი. კემზე მოსამსხურეთ არ იფილენ, როგორ ეშუელათ სბრალთ მგზავრის-თაის. ტკივილებისაგან კაცი გაევიზუღი დდიოდა კემზე, რომ თა-ვიდან მოკმობინას ეს შეწუხებული და შემწუხებულ ბტონი, ურ-თას მოსამსხურეთაგანმა იხუშრა და აუღმყოფ მგზავრს ურჩია, რომ მისტერ ბერისთვის მიემართა, რადგანც მხოლოდ იმ „ბტონს“ შეუძლო უღბად დასმუდამოდ უოჯუდა სინისაგან განკურნა იგი. აუღ-მყოფმა კავოგან მოსამსხურეს... მკრამ აჷ თითან ბერი ვღამა-რკოთ.

„შე გამოეუტეოდა მგზავრს, — ამბობს ბერი, — რომ მართლად ვა-ცი იმისთანა საშუალებას, რომელიც უოჯუდ მომიცვდაც განკურნავს, არამც თუ თავის და კბილის ტკივილის, უოჯული სინისაგან, მკრამ. ძალიან ვუტეობ, რომ, რაც უნდა იტყუებოდეს, ის მოინდომებს ჩემს წამლობას და დასმრებას. ამაზე იმან მიპასუხა, რომ თანხმად, თა-რადცა ვაუუკეთო, თლინდ ვი კბილი ვაუუუნდეს. ჩემი „სხედილის-ტობის“ ქება ჭქინდა ჩასმეხილი. მაშინ შე ვაუუშერე ჩემი სადარ-ბაზო ბარათი, რომელზედაც მშეხიერის ასოებით ეწერა: აუქმეს ბე-რი. ჯალათი“ როდესაც ეს სპიი დიდ-მინიშენლოფანი სიტუკვიზი წაი-კეთხა, ჩემს აუღმყოფეს უღბად დუკარკა თავისა და კბილის ტკივი-ლი, და თითანაც სადღაც კაჭქრა, ასე რომ შე ის კემზე ადარ მი-ნისავს, ვიდრე ღონდონში არ მოუვლით.“

ახლა... ეს ჯალათია, თუ კანკერი კაცია?!



სიზმარი თაგისი მატრონისა.



— რა წიკნი გიპირაოთ იღღამისი!
— თხეზუღებანი გორკისი.
— ეს თქვენ გორკისს (რუსულად მწარეს ნიშნავს) კითხულობთ და შე-ვი მართლად მწარე დღე მადგა ჩემი ცოლის ხელში. მთელი დღე ბაზარში მთარუეს.



სიმთიანიურა სლამთობი „კორუოკში“. სკაშების უქონლობისა გამო კატაგებული მონარდენი კადამრენებულ სტოლეებზე სსღებან.



— ეგ რა მამავია, საით მიემგზავრებოთ?
— ღამბორატონიაში, ქშიო, ღამბორატონიაში. მადნულობას მი-გვქებს კასისხეაღ, ამბობენ თქრთაო.

რეაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაბადარი.